

VODA

KAO JAVNO DOBRO ILI
STRATEŠKI INTERES

TRIBINA

ZRENJANINSKOG SOCIJALNOG FORUMA

Održaće se

2. Jun 2016. u sali KUD-a "Petefi"
- Zrenjanin (kod stare pijace).

Početak u 19⁰⁰ časova.

Uvodno izlaganje:

Nada Vidović, ekonomista

Govoriće:

Zdravko Vujasinović,
predsednik udruženja
"Naš grad Naša stvar"

Moderator:

Miroslav Samardžić,
politikolog i aktivista ZSF-a

url: www.zsf.rs

fb: [facebook.com/zrenjaninskisocijalniforum](https://www.facebook.com/zrenjaninskisocijalniforum)

tw: twitter.com/Zr_SF

yt: <https://goo.gl/Mr08na>

Tribina Zrenjaninskog socijalnog foruma o temi **Voda kao javno dobro** biće održana u četvrtak, 2. juna u sali KUD Petefi na staroj pijaci. Početak je u 19 sati. Uvodno izlaganje održaće Nada Vidović, ekonomista, moderator će biti Miroslav Samardžić, politikolog i aktivista ZSF

Nada Vidović je ekonomista, 20 godina se profesionalno bavila sindikatom . Ima veliko iskustvo u oblasti radnog prava i radnih odnosa, proučavala je posledice privatizacije i restauracije kapitalizma Srbiji.

VODA KAO JAVNO DOBRO I STRATEŠKI INTERES

Krajem 2002, UN su proglasile vodu „društvenim i kulturnim dobrom“, a ne „ekonomskom robom“, dok se prema trenutnim politikama dešava upravo suprotno.

UVOD:

Najvažniji strateški resurs današnjice je svakako nafta. Zbog nje su se vodili i dalje se vode ratovi. Međutim, svet je suočen sa najvećom do sada zabeleženom krizom snabdevanja vodom. U studiji direktora Pacifik instituta u Ouklendu, stoji kako se samo od 2010. do 2013. zbog vode u svetu vodio 41 oružani sukob. Svi ovi sukobi su naizgled bili verski, politički i ekonomski, ali su u suštini bili borba za pijaću vodu. Problem postaje još veći ako se zna da će većinu žednih i u budućnosti činiti nerazvijene zemlje Trećeg svijeta.

Tužna istina jest da voda zbog svog značaja nije samo izvor života, nego na žalost i profita. Voda je već postala ne samo ključni energent nego i oružje za ostvarivanje političkih ciljeva.

ŠTA SE DEŠAVA U SRBIJI?

Bogate zalihe pitke vode kojima raspolažu sadašnji stanovnici Srbije nisu samo njihovo vlasništvo, nego voda pripada i budućim naraštajima. Zbog toga bi se svaka rasprava o upravljanju, upotrebi, načinu ulaganja i prodaji pitke vode trebalo donositi isključivo nakon široke javne rasprave u kojoj bi učestvovali svi: stručnjaci, sindikati, nevladin sektor i obični građani. U protivnom može se dogoditi da zbog kratkoročnog dobitka političke oligarhije i dodvoravanja međunarodnoj zajednici Srbija izgubi svoje najveće blago.

Upravljanje vodama je regulisano zakonom o vodama koji definiše način upravljanje vodama. Zakonski je to lepo regulisano ali u praksi je dugačije. Srbija je već u tišini prodala izvorišta vode bez javne rasprave, bez mišljenja javnosti i saglasnosti svojih građana. Srbija i njena vlada nisu iskoristili šansu da kroz svoj najbogatiji prirodni resurs državu pretvore u strateški važnu i bogatu

zemlju. Prodali smo svoja prirodna bogatstva, tretirajući ih kao „robu“, za tepsiju ribe, pa sada na vodi zarađuju privatna preduzeća i strane kompanije. Tokom predavanja navešću primere prodaje izvora stranim firmama i multinacionalnim kompanijama daleko od očiju javnosti kao i posledice te prodaje.

Drugim rečima, političari u Srbiji su domaćim i stranim privatnim "kompanijama" omogućili ubiranje enormnog profita, i to na bazi crpljenja prirodnog resursa - vode. Veoma brzo će na isti način kroz tzv. model „privatno-javnog partnerstva“, uslediti i privatizacija javnih komunalnih preduzeća koja se bave poslovima vodosnabdevanja građana. Nesporno je da će takva neoliberalna šema na dugoročnom planu sa aspekta razuma proizvesti nesagledive posledice po nas građane.

VODOVOD NA METI MMF

Otimanje punionica i izvora mineralne vode u Srbiji koje su završile u rukama "stranaca" samo je uvod u ono što tek sledi, a to je privatizacija državnih preduzeća koja se bave vodosnabdevanjem nas građana. Političari će ovaj zadatak obaviti po eksplicitnom dogovoru sa MMF om uz koordinisane aktivnosti Svetske banke, Evropske investicione banke i Evropske banke za obnovu i razvoj. Javna je tajna da nekoliko godina unazad neoliberalni koncept u Srbiji planira privatizaciji svih 700 javnih preduzeća.

Prošla Vlada je donela "Zakon o javno-privatnom partnerstvu", koji „otvara vrata svima onima koji žele da zagospodare državnom infrastrukturom i prirodnim resursima. Istovremeno sačinjena je "Strategija restrukturiranja komunalnih preduzeća u Srbiji" koja se, prema rečima tadašnjeg sekretara "Udruženja za komunalnu delatnost Privredne komore Srbije" Branimira Ljumovića, odnosi na vodovode koji se „bave isključivo proizvodnjom, kanalisanjem i prečišćavanjem vode". To su vodovodi u Subotici, Beogradu, Nišu i Novom Sadu. Dakle, to su ujedno i najveći kompleksi vodovodne infrastrukture.

Sindikata je organizovao proteste tvrdeći da će na taj način novi vlasnici uticati na dvostruko povećanje cene vode, kao što je slučaj u Rumuniji, Bugarskoj i Mađarskoj.

ZAŠTO NE UČIMO IZ PRIMERA DRUGIH?

Srbija bi trebala učiti na primeru **Turske** koja Izraelu, u zamenu za visoku tehnologiju, izvozi vodu.

Takođe je poučan primer **Bolivije**. Svetska banka je 1997. godine dodeljivanje finansijske pomoći Boliviji usloвила privatizacijom vodnih resursa, na šta je bolivijska vlada pristala 1999. godine. Prodaja vodnih resursa multinacionalnoj dovela je do povećanja cena pitke vode. Multinacionalna kompanija je čak uvela taksu na kišnicu i bunare. Stanovništvo se pobunilo i došlo je do revolucije nakon koje je ceo dogovor poništen.

Budimpešta je takođe prodala svoj vodovod, ali ga je kasnije otkupila po mnogo višoj ceni.

U Italiji su, na primer, građani na referendumu odlučili da se voda u njihovoj zemlji ne sme privatizovati. To je definisano i Ustavom, iako je tadašnji premijer na sve načine pokušavao da izbegne volju naroda i učini „uslugu“ krupnom kapitalu.

Paradigmatski primer za privatizaciju vodovoda jeste **Velika Britanija**, o kome ću detaljno pričati na tribini. Interesantni i poučni su i primeri: Pariza, Berlina i Holandije pa i USA o kojima će se pričati na tribini.

ŠTA TREBA DA URADIMO?

Organizatori Evropske građanske inicijative (ECI) tražili su da se zaustavi prodaja javnih vodovodnih kompanija i prikupili su širom Evropske unije milion potpisa, postavši prva grupa kojoj je to pošlo za rukom. Inicijativa "Voda je ljudsko pravo" pokrenuta je sa zahtevom da se isporuke vode i upravljanje vodosnabdevanjem izuzmu iz politike liberalizacije Evropske komisije – jer je voda javno dobro.

Na ovaj način organizatorima inicijative omogućeno je da javno predstave svoju inicijativu u Evropskom parlamentu. I sindikati su podržali inicijativu! U martu 2012. godine sindikati i zaštitnici čovekove okoline usprotivili su se prodaji španskog, portugalskog i grčkog vodovoda, te organizovali alternativu Svetskom forumu o vodi u Marseju tvrdeći da zvaničnim forumom dominiraju interesi korporacija. Alternativni forum Svet vode (FAME) ponudio je demokratski izbor, za razliku od drugog skupa u Marseju.

Sagledavajući sve navedeno neophodno je da se građanima prezentuje istina o dosadašnjim i budućim koracima vlade koji će nam doneti ne samo skuplju vodu, već će uništiti vodene resurse Srbije, te da se organizuje sprečavanje privatizacije i odbrana zajedničkog javnog dobra!

PROBLEMI GRADA ZRENJANINA

Zrenjanin je decenijama bez pitke vode. Voda iz gradskog vodovoda u Zrenjaninu zabranjena je za piće od 2004. godine zbog povećane količine arsena. Prva istraživanja na pronalaženju odgovarajuće tehnologije za dobijanje kvalitetne vode za piće počela su još 1975. godine i od tada je obavljeno više bezuspešnih istraživanja na pilot postrojenjima za preradu pijaće vode. Od tada su žitelji ove opštine primorani da kupuju flaširanu vodu, a oni koji nemaju novca za taj trošak moraju da se zadovolje vodom iz česme, koja je štetna po zdravlje.

Prema saopšrenjima JKP „Vodovod i kanalizacija“ Zrenjanina nema prepreke za gradnju zrenjaninske fabrike vode. Vlada Republike Srbije je stala iza projekta **izgradnje** postrojenja za prečišćavanje vode iz gradskog vodovoda, međutim samo zrenjaninci znaju šta se od toga i uradilo. Posao je poveren italijanskoj kompaniji „Gruppo Zillio“, sa kojom je potpisan ugovor o

prečišćavanju pijaće vode koja je, zbog prekomerne količine arsena, pre više od decenije zabranjena za upotrebu. Kompletna investicija košta 6,5 miliona evra, od čega sama oprema iznosi 5,2 miliona.

O svim navedenim temama na tribini će biti dostavljeni detaljni podatci kao i rezultati istraživanja.

Nada Vidović